

«Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17> (дата звернення: 15.04.2020).

Одержано 23.04.2020

УДК 342.9

Олена Миколаївна Галкіна,

*кандидат юридичних наук, провідний науковий співробітник
науково-дослідної лабораторії з проблем*

забезпечення діяльності поліції

Харківського національного університету внутрішніх справ

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗНИЖЕННЯ РІВНЯ ШУМУ В НАСЕЛЕНИХ ПУНКТАХ

Сьогодні правове регулювання зниження рівня шуму в контексті благоустрою населених пунктів здійснюється на підставі таких нормативно-правових актів як: Кодекс України про адміністративні правопорушення, Закон України «Про благоустрій населених пунктів», Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» тощо.

Але в Законі України «Про благоустрій населених пунктів», крім виділення як складника «зниження рівня шуму», не згадується цей несприятливий чинник середовища життєдіяльності людини.

У статті 1 Закону України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» згадуються поняття «шум», «вібрації» як фізичні чинники, що впливають або можуть впливати на здоров'я людини чи майбутніх поколінь.

Стаття 24 Закону України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» закріплює обов'язки органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій та громадян, а саме вживати організаційних, господарських, технічних, технологічних, архітектурно-будівельних та інших заходів для попередження утворення та зниження шуму до рівнів, які встановлені санітарними нормами; дотримуватися рівнів шуму, що не перевищують встановлених санітарними нормами, під час масових святкових, розважальних заходів, а

також під час роботи закладів громадського харчування, торгівлі, побутового обслуговування тощо.

Законодавством встановлено обмеження щодо користування звуковідтворювальною апаратурою й іншими джерелами побутового шуму, проведення салютів, феєрверків, використання піротехнічних засобів залежно від часу доби, зокрема вночі, із двадцять другої до восьмої години. Що стосується проведення ремонтних робіт на захищених об'єктах, якщо це супроводжується шумом, то обмеження встановлені із двадцять першої до восьмої години – у робочі дні, а у святкові та неробочі дні проведення таких робіт заборонено цілодобово.

Шум негативно впливає не тільки на стан навколишнього природного середовища, але й на людський організм, на стан рослин і тварин. Саме тому неконтрольований процес його створення може призвести до загрози національній безпеці, що зумовлює створення ефективної правової бази.

До того ж правове регулювання шумового режиму здійснюється на підставі затверджених державних санітарних норм, обов'язкових для виконання нормативно-правовими актами центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я. Ці норми встановлюють медичні вимоги безпеки щодо середовища життєдіяльності й окремих його чинників, недотримання яких створює загрозу здоров'ю і життю людини та майбутніх поколінь.

Наказом Міністерства охорони здоров'я України «Про затвердження Державних санітарних норм та правил утримання територій населених місць» встановлено порядок забезпечення шумового комфорту населення під час вивезення побутових відходів та вимоги щодо обладнання кришками сміттєпроводів на сходових клітках завантажувальними клапанами з метою герметизації та захисту населення житлового будинку від шуму.

Наказ Міністерства охорони здоров'я України «Про затвердження Державних санітарних правил планування та забудови населених пунктів» здійснює правове регулювання розташування промислових підприємств, зокрема щодо встановлення санітарно-захисної зони між цими підприємствами та межею житлової забудови, ділянок громадських установ, будинків і споруд, а також територій парків,

садів, скверів, ділянок оздоровчих та фізкультурно-спортивних установ, місць відпочинку, садівницьких товариств тощо. Крім того, цим нормативно-правовим актом закладені правові основи відокремлення житлової забудови від залізничних ліній, аеродромів, автомобільних доріг загальної мережі I, II і III категорій із метою зменшення шкідливого впливу шуму та вібрації на здоров'я населення.

Вимірювання октавних рівнів звукового тиску, рівнів звуку, еквівалентних і максимальних рівнів звуку законодавець рекомендує здійснювати відповідно до ДЕСТ 23337–78 «Шум. Методи вимірювання шуму на селищній території і в приміщеннях житлових і громадських будівель». Допустимі значення октавних рівнів звукового тиску в житлових приміщеннях і громадських будівлях встановлено залежно від характеру шуму, місцерозташування об'єкта для зовнішніх джерел шуму та виду самого об'єкта, які поділяються на: палати лікарень, санаторіїв, кабінети лікарів, класні приміщення, навчальні кабінети, вчительські кімнати, конференц-зали, зали бібліотек, житлові кімнати квартир, житлові приміщення будинків відпочинку, пансіонатів, будинків-інтернатів для людей похилого віку й інвалідів, спальні приміщення в дитячих дошкільних установах і школах-інтернатах, номери готелів і житлові кімнати гуртожитків, зали кафе, ресторанів, столових, торгові зали магазинів, пасажирські зали аеропортів і вокзалів, приймальні пункти підприємств побутового обслуговування, майданчики відпочинку на території мікрорайонів і груп житлових будинків тощо.

Крім того, затверджено низку Державних стандартів, що регулюють рівень шуму, зокрема: ДЕСТ 12.1.036–81 «Шум. Допустимі рівні в житлових і громадських будівлях», ДЕСТ 12.1.003–83 «Система стандартів безпеки праці. Шум. Загальні вимоги безпеки» та ДСТУ 2325–93 «Шум. Терміни та визначення».

Принциповим моментом є не тільки зниження рівня шуму, що може бути спричинено будівництвом на будівельних майданчиках, у разі проведення розважальних заходів та ін., але й через використання автомобільного транспорту, кількість якого щороку постійно збільшується.

За порушення шумового режиму законодавством встановлена адміністративна відповідальність. У результаті аналізу змісту статей законодавства, їх можна поділити на ті, що забезпечують дотримання шумового режиму з використанням стаціонарних

джерел забруднення та з використанням пересувних джерел (як-от автомобільний, залізничний, морський, авіаційний транспорт).

Виходячи із змісту статті 46 Закону України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» та ст. 182 Кодексу України про адміністративні правопорушення можна зробити висновки, що особа може бути притягнута до адміністративної відповідальності лише в разі створення шуму у вигляді гучного співу і викриків, користування звуковідтворювальною апаратурою й іншими джерелами побутового шуму, проведення салютів, феєрверків, використання піротехнічних засобів із двадцять другої до восьмої години на захищених об'єктах.

Для забезпечення власного комфорту в житловому приміщенні та створення сприятливих побутових умов кожна особа може себе захистити від шумового забруднення, яке створюють сусіди багатопверхового будинку, або розташовані поруч розважальні заходи, звернувшись до Національної поліції, до компетенції якої належить: вжиття заходів, спрямованих на усунення загроз життю та здоров'ю фізичних осіб внаслідок учинення адміністративного правопорушення, зокрема порушення шумового режиму.

Основною проблемою адміністративно-правового регулювання зменшення рівня шуму, залишається відсутність нормативної бази, яка б відповідала сучасним умовам господарювання, та вимушене застосування суб'єктами «Державних стандартів» (ГОСТ) та «санітарних норм», затверджених ще до набуття Україною незалежності. Також на сьогодні, нерегульованим залишається питання можливості притягнення до відповідальності осіб, що користуються звуковідтворювальною апаратурою та іншими джерелами шуму під час руху транспортного засобу у нічний час, із двадцять другої до восьмої години.

Одержано 28.04.2020

УДК 51.74.(091)(477)

Дмитро Вікторович Галкін,

кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник,

докторант Харківського національного

університету в внутрішніх справах